

La frase del dia

“No hem convidat el president Torra per no donar-li un escenari per seguir vilipendiament el bon nom d'Espanya”

Josep Borrell, MINISTRE D'AFERS ESTRANGERS D'ESPANYA

Tribuna

Joan Manuel Soldevilla Albertí. Escriptor

Qui va estimar Diana Palmer?

L'any 2015 Manuel Costa-Pau va publicar la novel·la *Diana Palmer* a l'editorial Llibres del Segle i poc després moria a l'edat de vuitanta anys. El ressò del llibre va ser escàs i centrat a comentar la personalitat de l'autor així com el doll lingüístic empordanès que caracteritzava una obra que, tot s'ha de dir, sembla que va desconcertar el lector acostumat al cànon imposat per les editorials barcelonines. Més enllà dels mèrits inqüestionables del text, que també destaca per l'arriscada construcció narrativa, volem parlar de *Diana Palmer*, és a dir, del títol de l'obra i de la intensitat que evoca aquest nom, un aspecte que gairebé ha passat inadvertit per a molts lectors.

QUI ÉS DIANA PALMER? La novel·la, tintada d'elements autobiogràfics, ens explica el retorn d'un nen i els seus pares, exiliats, a la vila de Portbou al final dels anys quaranta. En Nun, el protagonista, no té ni deu anys, i el narrador, ja adult, evoca el trasbals que va suposar arribar a un país fosc dominat per militars i capellans. La figura que es va imposant al llarg del relat és la mare del protagonista, una dona valenta i bella, pràctica, afectuosa i tendra que sap tractar el fill com a una persona plena i que sap plantar cara a les situacions adverses. Una mare que fascina en Nun fins al punt que aquest li canvia el nom i li posa aquell que més li escau: Un dia (...) ella i jo jugàvem a canviar-nos els noms. Jo li vaig posar Diana Palmer. A ella li féu gràcia perquè no ignorava d'on el treia.

DIANA PALMER ÉS LA MARE, doncs, però és la mare rebatejada pel fill, idealitzada a partir d'un referent compartit per tots dos. Com explica Costa-Pau, Diana Palmer és la companya d'*El hombre enmascarado*, *The phantom*, un dels clàssics del còmic d'aventures americans. Creat l'any 1936 per Lee Falk com a guionista i

dibuixant, va comptar més endavant amb la realització gràfica de Ray Moore, Wilson McCoy i una infinitat d'autors. La sèrie explicava la història d'un heroi justicier que, en una tradició que passava de pares a fills, governava en un petit regne exòtic i s'enfrontava al mal arreu del món.

EN NUN EXPLICA com en els seus anys d'infància portbouenca té oportunitat de seguir amb passió les aventures del personatge. A Espanya *El hombre enmascarado* no es publicava a la premsa, com als Estats Units, sinó que, des de 1941 l'Editorial Hispano Americana ho editava en quadernets apaisats, el format triomfant dels tebeos d'aventures fins als anys cinquanta on van veure la llum sèries com *El guerrero del antifaz* (1943) *Hazañas bélicas* (1948) o *El Capitán Trueno* (1956).

LA FIGURA DE DIANA PALMER vertebrava tota la novel·la, i la relació innocent i edípica del nen amb la mare té ple sentit a partir

“La importància dels mitjans de comunicació de massa en la forja del protagonista esdevé troncal i suposa una mirada realment refrescant sobre els ‘mass media’

de la seva figura idealitzada a través dels còmics de l'època; el personatge era, com diu la novel·la, una noia moderna, exploradora, pilot, bussejadora, enviada especial i si molt convenia infermera, i anava més enllà de la noieta bleda que calia rescatar de mil i un embolics, apuntava més cap al nou model de noia independent present ja en la societat europea i americana; al sòrdid Portbou de la postguerra, imaginar una mare-Diana Palmer esdevenia un camí necessari per a la supervivència emocional d'en Nun.

ALLARG DEL LLIBRE són constants les referències a *El hombre enmascarado*, al sobrenom del protagonista –l'esperit que camina–, a la seva especial signatura –una calavera que imprimeix en el rostre dels malfactors quan els dona un cop de puny– i al seu petit regne de pigmeus de Bandar. Les evocacions del món del còmic es complementem amb mencions a *Juan Centella*, *Roberto Alcázar y Pedrín* o *Flash Gordon* i també amb records de les novel·les d'Edgar Rice Burroughs, especialment *John Carter*; d'igual manera les referències al món del cinema són recurrents, sobretot els records intensos de les actrius de l'època com van ser Rita Hayworth, Hedy Lamarr, Irenne Dunne, Alida Valli o Ingrid Bergman.

LA IMPORTÀNCIA DELS MITJANS de comunicació de massa en la forja del protagonista esdevé troncal i suposa una mirada realment refrescant i intensa sobre els *mass media*, un dels pilars de la societat del segle XX; *Diana Palmer* és una novel·la que, des de la perspectiva d'un intel·lectual ja octogenari, ens proposa una mirada oberta i valenta sobre la importància del còmic en el nostre entorn cultural. He arribat tard per poder parlar amb Manuel Costa-Pau de la seva novel·la, però em consola saber que, juntament amb *El hombre enmascarado*, formem part del selecte club de tots aquells que vam estimar Diana Palmer.

De set en set

Imma Merino

Un fil de veu etern

Vaig saber de la mort de Montserrat Caballé trobant-me lluny de Catalunya i, com passa sovint amb la memòria involuntària, no sabia dir per què el primer que em va passar pel cap va ser que li vaig dir “no siguis burro i escolta-la”, a un amic a qui estava fent sentir un disc antològic de la soprano. Fa molts d'anys, d'això. Ell li tenia mania perquè li semblava una dona conservadora que suposava amiga de les elits més rànies que merdejaven pel Liceu. Al cap d'una estona em va reconèixer que no havia de ser “burro”: la bellesa d'aquella veu estava per sobre del que podia suposar de la cantant i no hi havia de renunciar.

Les meves circumstàncies actuals fan que hagi llegit poca cosa del que s'ha escrit arran de la mort de Montserrat Caballé. Suposo que s'ha parlat de la veu excelsa, “superba”, d'una de les millors sopranos de tots els temps. I tal cosa és justa perquè és incontestable. No sé si s'han passat per alt qüestions controvertides, com ara que, junt amb el seu germà, va controlar durant un llarg temps les contraccions del Liceu. En fi, diuen que la mort ens fa millors a tots. Però segur que ningú ha dit que la seva veu era millor del que realment era: ho era tant, de bona, que no es podria millorar. Jo, en tot cas i per la meua edat, només la vaig sentir en directe diverses vegades en els últims anys de la seva dilatada carrera, sobretot a Peralada, que també va ser un dels seus feus. Tinc la sensació que, de manera inevitable, el pas del temps va fer que em perdés l'esplendor d'aquella veu tan clara. Però, a vegades, encara irradiava l'emissió enlluernadora, la dicció precisa, els aguts lluminosos, el fra-seig subtil i aquells *pianissimi* amb què la seva veu es convertia en un fil per a l'eternitat.

Sísif

Jordi Soler

